

**Сучасні освітні стратегії
формування професійної
компетентності майбутнього
вчителя початкової школи**

**МАТЕРІАЛИ МІЖКАФЕДРАЛЬНОГО
МЕТОДОЛОГІЧНОГО СЕМІНАРУ**

ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ВИПУСК 10

КИЇВ – 2012

ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ [Електронний ресурс] : Збірник матеріалів Міжкафедрального методологічного семінару "Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи" (22 листопада, 2012 р., м.Київ) / [Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка](#), [Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка](#). – Випуск 10. – К., 2012.
– Режим доступу до збірника : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук_праць_-Випуск_10

Рекомендовано до видання Вченою радою
[Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#)
(Протокол № __ від _____ 2012р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

[Безпалько Ольга Володимирівна](#), доктор педагогічних наук, професор, директор [Інституту психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка](#) (головний редактор);

[Беленька Ганна Володимирівна](#), кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи [Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Іванов Олександр Володимирович](#), доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедрою соціальної педагогіки [Московського гуманітарного педагогічного інституту](#);

[Побірченко Неля Антонівна](#), доктор психологічних наук, Провідний науковий співробітник НДЛ освітології [Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Сергеєнкова Оксана Павлівна](#), доктор психологічних наук, доцент, завідувач [кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Чернобровкін Володимир Миколайович](#), доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою психології [Луганського національного університету імені Тараса Шевченка](#);

[Бакланов Костянтин Володимирович](#), кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної педагогіки [Московського гуманітарного педагогічного інституту](#);

[Веретенко Тетяна Григорівна](#), кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач [кафедрою соціальної педагогіки та корекційної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Прокопович Євгеній Михайлович](#), кандидат медичних наук, доцент [кафедри практичної психології Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Юрченко Віктор Іванович](#), кандидат психологічних наук, доцент, директор [Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#) (головний редактор);

[Кудикіна Надія Василівна](#), доктор педагогічних наук, професор, завідувач [кафедрою дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Мартиненко Світлана Миколаївна](#), доктор педагогічних наук, професор, завідувач [кафедрою початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#);

[Митник Олександр Якович](#), доктор педагогічних наук, професор [кафедрою початкової освіти та методик природничо-математичних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка](#).

© [Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка](#), [Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка](#), 2012

© <http://www.psyh.kiev.ua>, 2012

Запрошуємо Вас презентувати науковій Інтернетспільноті свої пошукові доробки
[Вимоги до оформлення статті](#)

ЗМІСТ

Передмова

Бернацька О.В. Теоретичні основи соціокультурної компетенції в системі навчання майбутніх учителів початкової школи та іноземної мови

Веклич Ю.І. Використання автентичних текстів у процесі формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи

Власюк Т.С. Іншомовна комунікативна компетентність майбутнього вчителя початкової школи як теоретична проблема

Глоба О.В. Розвиток комунікативної компетенції майбутніх учителів початкової школи засобами навчального дискурсу

Дрофа Т.П. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземної мови

Єременко І.І. Американський досвід підготовки фахівців початкової школи до іншомовної освіти молодших школярів

Заворотна О.І. Психолого-педагогічні передумови використання інтерактивних технологій навчання іноземних мов у ВНЗ

Замишляк К.В. Проблема наступності у навчанні іноземних мов у ЗНЗ

Заяць Л.І. Організаційно-правові засади професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів

Коваленко Л.В. Формув. іншомовної комунікативної компетентності майб. вчителя ПШ засобами професійно орієнтованого діалог. спілкування

Коробкова А.О. Основні проблеми реформування і перспективи розвитку вищої педагогічної освіти у контексті болонського процесу

Котенко О.В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності в контексті сучасних освітніх парадигм

Лабунець Ю.О. Іншомовна комунікативна компетентність як обов'язкова складова педагогічної усталеності вчителя початкової школи

Малюга О.С. Оцінювання рівня володіння майбутніми вчителями початкової школи іншомовним читанням

Махінов В.М. Соціокультурна парадигма формування мовної особистості майбутнього вчителя

Павлюк Р.О. Соціальна парадигма у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи

Петрик Л.В. Формування критичного мислення майбутніх вчителів початкової школи у змісті дисципліни «Практичний курс англійської мови»

Ситник О.І. Сучасні тенденції розвитку початкової освіти Ірландії

Сінельник І.П. Проблема виховання толерантності майбутніх учителів початкової школи: дискурсивний огляд

Соломаха А.В. Навчання іноземної мови у початковій школі: проблеми чи перспективи?

Фруктова Я.С. До проблеми формування в учнів початкової школи наукової картини світу

Чернігівська Н.С. Формування ІКК майбутніх вчителів ІМ у контексті їх готовності до самоосвітньої діяльності

Шелест Н.О. Технології збагачення словника молодших школярів в умовах полікультурності навчання

Лабунець Ю.О. Іншомовна комунікативна компетентність як обов'язкова складова педагогічної усталеності вчителя початкової школи

Лабунець Юлія Олегівна – студентка Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, спеціальність «Початкова освіта», кафедра іноземних мов і методик їх навчання Київського університету імені Бориса Грінченка

В статті розглядається проблема формування іншомовної комунікативної компетентності як обов'язкової складової усталеності вчителя початкової школи, що викладає іноземну мову. Подано визначення шляхів оптимізації процесу формування комунікативної компетентності вчителя початкової школи як складової його педагогічної усталеності.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність; педагогічна усталеність; структура педагогічної усталеності; вчитель початкової школи; вчитель іноземної мови.

В статье рассматривается проблема формирования иностранной коммуникативной компетентности как обязательной составляющей педагогической устойчивости учителя начальной школы, преподающего иностранный язык. Представлены определения путей оптимизации процесса формирования коммуникативной компетентности учителя начальной школы как составляющей его педагогической устойчивости.

Ключевые слова: иноязычная коммуникативная компетентность; педагогическая устойчивость; структура педагогической устойчивости; учитель начальной школы; учитель иностранного языка.

The article addresses the problem of formation foreign language communicative competence as a compulsory component of elementary school teacher`s sustainability who teaches a foreign language. The article shows definitions of ways to optimize the process of elementary school teacher`s communicative competence as part of his teaching sustainability.

Key words: foreign language communicative competence, pedagogical sustainability of the structure of educational sustainability; teacher of primary school; teacher of foreign languages.

Зміст

[сховати]

- 1 Актуальність теми
- 2 Аналіз досліджень
- 3 Постановка мети дослідження
- 4 Виклад основного матеріалу
- 5 Висновок
- 6 Список використаних джерел

Актуальність теми

Розгляд проблеми набуття іншомовної комунікативної компетентності вчителя початкової школи є нагальним для вирішення на сучасному етапі розвитку початкової загальної освіти, оскільки з прийняттям нового державного стандарту початкової освіти іноземна мова стає обов'язковим предметом з першого класу і входить до переліку обов'язкових навчальних предметів. Долучення учнів вже з першого класу до процесу міжкультурної комунікації є вимогою часу, що характеризується глобалізацією та інтеграцією світового простору.

Державним стандартом визначено, що іноземна мова, що входить до інваріантної складової базового плану має за мету формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок, оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях. Але враховуючи

специфіку віку шестирічних першокласників (вікові особливості, протікання психічних явищ, сензитивні періоди тощо) обов'язковим є грамотний їх педагогічний супровід вчителем іноземної мови в початковій школі. Зокрема це потребує сформованості у вчителя іншомовної комунікативної компетенції, теоретичного методичного арсеналу з реальними прийомами та способами і формами його застосування в навчально-виховному процесі.

Сьогодні філософія освіти диктує вимоги до сучасного вчителя, що полягають в готовності до постійного оновлення і систематичного реформування як змісту, так і підходів в освіті, потребі бути мобільним і компетентним. Ця готовність є нагальною вимогою до вчителя початкової школи, що є сьогодні і вчителем іноземної мови, відповідність цій вимозі є педагогічною усталеністю. Інтеграція України у європейський та світовий освітній простір, врахування найновіших освітніх тенденцій зумовлює нове бачення основної мети вивчення іноземних мов у вищих закладах освіти, зокрема на педагогічних факультетах.

Науковці наголошують на зміні статусу навчальної дисципліни «іноземна мова» з точки зору її культурологічної функції, оскільки мова – не лише безпосереднє джерело комунікативної діяльності, але і засіб пізнання, формування і передачі думки, вираження почуттів, емоційних станів людини, засіб реалізації усіх потреб освіченого народу [1; 164]. Дане переорієнтування визначає провідною метою вивчення іноземної мови студентами вищих закладів освіти різних напрямів підготовки іншомовну комунікативну компетентність особистості, яка надає можливість використовувати іноземну мову визначають як доступний засіб міжкультурної комунікації і збагачення фахової підготовки.

Сьогодні в стратегіях модернізації змісту загальної освіти, і початкової освіти як її обов'язкової складової зазначається необхідність підвищення ролі комунікативних дисциплін загалом, а іноземна мова виділена як дисципліна, що має особливе значення для реалізації даної мети, поряд з інформаційними технологіями та рідною мовою [10, С. 10]. Таким чином, іншомовна комунікативна компетентність поряд з комунікативною компетентністю розглядається в даний час в якості однієї з ключових компетентностей, на формування яких повинна бути спрямована освіта. Однак, незважаючи на значимість іншомовної комунікативної компетентності не достатньо дослідженим, на нашу думку є питання щодо формування іншомовної комунікативної компетентності саме як обов'язкової складової педагогічної усталеності вчителя початкової школи зокрема при викладанні іноземної мови. Не зважаючи на наявність досліджень вчених про поняття педагогічної усталеності та її компонентів, не розкритим залишається аспект вироблення здатності до ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності і входження її як важливого чинника професійної успішності та конкурентоспроможності вчителя початкової школи, що викладає іноземну мову до педагогічної усталеності як її складової.

Аналіз досліджень

Іншомовна комунікативна компетентність (ІКК) має тривалу історію дослідження, і в даний час існують декілька підходів до її моделювання, що функціонують в освітніх системах (М. Байрам, І. Л. Бім, Дж. Зарат, В. В. Сафонова та ін.) [2].

Поняття «комунікативної компетентності» в західній літературі було введено Д. Хаймзом, а у вітчизняній літературі – І. А. Зимньою, і спочатку використовувалася в сфері навчання іноземним мовам, де в даний час ІКК розглядається як мета і планований результат навчання (І. Л. Бім, Е. Н. Грім, В. В. Сафонова, Е. Н. Соловова). Загалом під цим видом компетентності проаналізувавши різні визначення та дослідження ми розуміємо здатність і готовність здійснювати іншомовне спілкування у визначених вимогах (програмою, стандартом) що, в свою чергу, спираються на цілісну систему специфічних для іноземної мови знань, умінь і навичок, таких, як володіння мовними засобами і процесами породження і розпізнавання мовлення; граматичні, лексичні, орфографічні, фонетичні знання, вміння, навички, а також важливий завершувальний елемент – вміння щоразу ефективно спілкуватися, вийти із нестандартного у мовному відношенні становища [4].

У психолого-педагогічній літературі компетентність розглядається як категорія оцінна, що характеризує людину як суб'єкта певного виду діяльності і забезпечує досягнення успіхів. При цьому оцінюються такі компоненти, як структура знань і умінь, ціннісні орієнтації, ставлення до діяльності, її результативність і здатність до її удосконалення. Іншими словами, компетентність – це стійка готовність і здатність людини до діяльності зі «знанням справи». Останнє залежить від «таким п'яти основних елементів: глибоке розуміння суті завдань і проблем, які розв'язуються; наявність досвіду у даній сфері; уміння обирати засоби і способи діяльності, адекватні конкретним обставинам місця і часу; почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність учитися на помилках і привносити корективи у процес

досягнення мети»[8, 28]. В основному під таким кутом зору розглядається компетентність у працях І.Ф.Ісаєва, І.А.Зязюна, О.Є.Ломакіна, В.В.Нестерова, І.П.Підласого, В.А.Сластьоніна, В.М.Ягупова та ін.

Окрім того, у вітчизняній педагогічній науці активно розробляються «еталонні моделі компетентності»[1] та «комплекс професійних компетентностей» підготовки майбутніх фахівців у вищих закладах освіти[4]. Нещодавно розроблена «концепція компетентності» як головна ідея, що пронизує сучасну національну систему освіти. Суть якої полягає в тому, що «...система освіти тільки тоді може вважатися ефективною, коли її результатом буде компетентна особистість, котра володіє не тільки знаннями, моральними якостями, але й уміє адекватно діяти у відповідних ситуаціях, застосовуючи здобуті знання і беручи на себе відповідальність за дану діяльність» [11, 15]. Як бачимо з цитати, компетентність можна вважати одним з вагомих критеріїв підготовки фахівців у вищих закладах освіти.

А. Холлідей (А. Holliday) підкреслює, що іншомовна компетентність лежить в основі комунікативної культури людини, яка вивчає іноземну мову. Зокрема, ми керуємось тезою про те, що обов'язковим компонентом комунікативної культури є сформованість іншомовної компетентності, тобто внутрішня готовність і спроможність до іншомовного мовленнєвого спілкування, до міжкультурної комунікації.

Постановка мети дослідження

Отже, метою статті є визначення шляхів оптимізації процесу формування іншомовної комунікативної компетентності вчителя початкової школи як складової його педагогічної усталеності.

Виклад основного матеріалу

Необхідність формування іншомовної комунікативної компетентності відзначається у багатьох нормативних документах, зокрема у «Стратегії модернізації змісту загальної освіти», матеріалах Ради Європи «Ключові компетенції для Європи» та інших. У Матеріалах Ради Європи з ключових компетентностей вміння спілкуватися більш ніж на одній мові включено в список п'яти компетентностей, визнаних найважливішими для всіх молодих європейців [9, С. 13-14].

Чисельні моделі іншомовної комунікативної компетентності припускають її різне членування на складові. Моделі ІКК (М. Байрам, Л.Ф. Бахман, І.Л. Бім, Дж. Зарат, Л.К. Гейхман, Е.Н. Грім, В.В. Сафонова, Е.Н. Соловова, Д. Хаймз, Дж. А. ван Ек) включають від 3 до 6 компонентів, таких, як мовна, лінгвістична, прагматична, організаційна, дискурсивна, соціолінгвістична, стратегічна, навчальна, тематична, мовна, компенсаторна, соціокультурна, соціальна. До компонентів, виділених більшістю авторів, до думки яких долучаємось і ми відноситься:

- мовна (лінгвістична) компетенція;
- соціолінгвістична компетенція (представляє собою здатність використовувати і перетворювати мовні форми відповідно до ситуації, тобто здійснювати вибір мовних форм в залежності від характеристик комунікативної ситуації: місця, відносин між комунікантами, комунікативного наміру тощо);
- соціокультурна компетенція, що включає знання соціокультурного контексту, в якому використовується мова, а також знання того впливу, який чинить соціокультурний контекст на вибір мовних форм;
- дискурсивна компетенція як «здатність зрозуміти і досягти когерентності окремих висловлювань у значущих комунікативних моделях»;
- стратегічна компетенція як здатність використовувати вербальні та невербальні стратегії для компенсації прогалин у знанні коду користувачем [10, С.1-2; 1, С.80].

Складові ІКК вчителя початкової школи для викладання іноземної мови залежні одна від одного, оскільки вони є різними сторонами цілісної комунікативної компетентності. Проведений аналіз модельних уявлень ІКК різних авторів виявив, що в міру вивчення цього складного феномену в моделях все з більшою очевидністю проявляється багатогранність даного явища, вплив наявних особистісних якостей (таких як емоційність, витриманість, доброзичливість, емпатія, самокритичність та ін.) на рівень сформованості ІКК. Таким чином, теоретичні моделі ІКК, з одного боку, розглядають цю компетентність як цілісне багатоконпонентне системне утворення, а з іншого – дослідники схильні все більшою мірою співвідносити складові ІКК з особистісними характеристиками людини.

У загальному вигляді ІКК вчителя іноземної мови в початковій школі структуровано в п'яти компонентах, що виділяються всіма авторами – мовної (лінгвістичної), соціолінгвістичної, соціокультурної, дискурсивної та стратегічної – може бути співвіднесена з моделлю соціально-професійної компетентності фахівця, розробленої І. А. Зимньою. Оскільки предметом нашого аналізу є ІКК випускника педагогічного вузу, даний вид компетентності розглядається в системі соціально-професійної компетентності фахівця, моделі, розробленої І.А.Зимньою [3]. При цьому, ми розмежуємо поняття «компетентність» і «компетенція». Під компетенціями розуміються «внутрішні, приховані психологічні новоутворення (знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і відносин» [3, С.18], в той час як компетентність є актуальним проявом компетенції [Ст.2, С. 35].

Соціально-професійна компетентність, як наскрізне поняття з ІКК згідно з І. А. Зимньою, являє собою «сукупне, сформоване на базі інтелектуальних (зокрема розумових) здібностей і особистісних властивостей особистісне якість людини, що дозволяє визначити його як компетентного в своїй області», це «інтегральна особистісна характеристика людини, яка отримала кваліфікацію і характеризується професіоналізмом» [3, С.19]. Вищевказане модельне уявлення цілісної соціально-професійної компетентності, як важливої вимоги до вчителя іноземної мови в початковій школі включає кілька блоків: блок інтелектуальних, розумових дій, блок особистісних властивостей і блок соціальних і професійних компетентностей. Перші два блоки (інтелектуальний і блок особистісних властивостей) є базовими для формування соціально-професійної компетентності і підлягають формуванню в системі допрофесійної освіти, у вищій професійній освіті складові цих блоків розвиваються. Третій блок являє собою «взаимоперекрывающиеся, взаимосвязанные множества социальных и профессиональных компетентностей» [3, С.19], послідовно формованих в умовах вищої професійної освіти. Соціальні компетентності забезпечують адекватність взаємодії людини з іншими людьми, його життєдіяльність в соціумі. До цих компетентностей відносяться, зокрема, такі, як уміння співпрацювати, керувати людьми і підкорятися, вміння спілкуватися в усній і письмовій формі рідною та іноземними мовами та ін. Професійні компетентності забезпечують адекватність рішення випускником професійних завдань [3, С.18].

Завдання сучасної освіти в підготовці вчителя початкової школи, полягають у зміні позиції студента в навчальному процесі з пасивного спостерігача (у якій він перебуває під час традиційної організації занять у вищій школі) на активного учасника навчальної роботи, суб'єкта власного утворення і професійного саморозвитку, самоствердження.

Звичайно, така вимога ставить ряд завдань перед освітою вчителів початкової школи і як вчителів іноземної мови в тому числі, що як передбачає переорієнтацію підготовки майбутніх вчителів так і наявність у сучасного вчителя таких рис, як наполегливість в удосконаленні власного педагогічного професіоналізму.

Професійна педагогічна діяльність вчителя іноземної мови в початковій школі є розумово і емоційно напруженою. Це передбачає, знання істотних труднощів, пов'язаних з умінням швидко орієнтуватися у змінених умовах, знаходити оптимальні рішення у нештатних ситуаціях і зберігати при цьому витримку і самовладання, тобто мати певний рівень розвитку професійної усталеності в педагогічній діяльності. А тому, професійна усталеність слід визначати як синтез властивостей і якостей особистості, що у межах здійснення своєї професійної діяльності дає можливість протягом тривалого часу виконувати її впевнено, самостійно, без емоційного напруження в різних, часто непередбачених умовах, з мінімальними помилками. Професійна усталеність у педагогічній діяльності не є ні, природженою, ні стаю сама по собі. Вона формується поступово її рівень підлягає зміні за допомогою свідомої, цілеспрямованої роботи, що має врахувати індивідуальні особливості, зокрема педагогічні здібності [6].

Структура професійної усталеності вчителя складається із системи таких компонентів, що є інваріантними, а саме:

- мотиваційний компонент (передбачає наявність мотивації на досягнення успіху; упевненість у собі як вчителі; наявність задоволення професійною діяльністю);
- емоційний компонент (передбачає відсутність постійного емоційного напруження, страху перед аудиторією; уміння регулювати свої емоційні стани; наявність вольових якостей);
- особистісний компонент (включає методологічну рефлексію; швидкість реакції на поведінку всього класу, групи класу і одного учня; нормальна втомлюваність);
- професійно-педагогічний компонент (включає уміння приймати педагогічно доцільне рішення у нестандартних ситуаціях; професійні, психолого-педагогічні, загальні знання та вміння викладача; стійка потреба у самоосвіті, самопізнанні)[6].

Ефективність діяльності вчителя початкової школи, його професійна усталеність можлива лише в тому разі, якщо всі його думки, почуття, емоції спрямовані на досягнення поставлених цілей і завдань навчання та виховання. При викладанні іноземної мови, це можливо, за умов наявності сформованої іншомовної комунікативної компетентності. Важливим аспектом педагогічної усталеності також є творчість вчителя. Справжня творчість вчителя полягає в тому, що він приймає правильні рішення в несподіваних ситуаціях, у процесі діяльності вміє прогнозувати результати свого впливу на колектив в цілому і кожного учня зокрема, будує виховну і навчальну роботу з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей кожного учня.

На сучасному етапі розвитку освітньої системи існує низка проблем в університетській педагогічній освіті, що потребують вирішення, а саме: недостатня кількість часу приділяється на вивчення дисциплін психолого-педагогічного курсу, викладання ряду наукових дисциплін здійснюється не відповідно до їх застосування в подальшому викладанні у загальноосвітній школі; дотепер не повною мірою розроблено цілісний підхід до основних парадигм університетської педагогічної освіти тощо. Тому проблема концепції університетської педагогічної освіти залишається досить актуальною й гострою в сучасній педагогічній теорії й практиці, зокрема формування ІКК як обов'язкової складової педагогічної усталеності вчителя початкової школи. У зв'язку з цим, покращення підготовки педагогічних кадрів в університеті повинно бути спрямоване на постійне зростання якості професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкової школи як вчителя іноземної мови, формування необхідних для викладацької діяльності особистісних якостей, а також створення умов для розвитку необхідної складової успішної педагогічної роботи – педагогічної спрямованості і професійної готовності.

Зокрема в системі професійної освіти запроваджено ряд чинників, що позитивно впливають на формування ІКК як обов'язкової складової педагогічної усталеності вчителя початкової школи, який сьогодні є і вчителем іноземної мови, а саме:

- збільшення кількості годин на викладання іноземної мови (вивчення дисциплін циклу «Іноземна мова» охоплює весь контингент студентів з першого по шостий курс);
- спрямованість соціально-гуманітарної роботи інститутів на формування ІКК у студентів;
- різноманіття наукової діяльності, координованої профільними кафедрами інститутів;
- залучення проектних видів діяльності до навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фахівців;
- проведення виробничої практики спрямованої на підвищення рівня фахової та методичної компетенції тощо.

Висновок

Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності вчителя початкової школи, що викладає іноземну мову як важливої складової педагогічної підготовки, вимогою якої є формування педагогічної усталеності є наразі напрочуд обговорюваною. Нами розглянуто іншомовну комунікативну компетентність як обов'язкову складову педагогічної усталеності вчителя початкової школи, що викладає іноземну мову поряд з іншими компонентами професійної усталеності учителів початкової школи виступають: мотиваційний, емоційно-вольовий, особистісний та професійно-педагогічний.

Перспективою подальших наукових розвідок вважаємо більш ґрунтовне дослідження аспектів самостійного удосконалення вчителем початкових класів іншомовної комунікативної компетентності як складової професійної усталеності системою педагогічних засобів.

Список використаних джерел

1. Василюк А. В. Професійно-педагогічна підготовка вчителів у Польщі (1989 – 1997 рр.): Автореф. дис. канд. пед. наук. / А. В. Василюк – К., 1998. – 21 с.
2. Гез Н. И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований / Н. И. Гез // Иностранные языки в школе. – 1985. – № 2. – С. 17-24.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 375 с.
4. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – №5. – С. 34–42.

5. Колшанский Г. В. Вопросы обучения иностранным языкам в аспекте коммуникативной лингвистики / Г. В. Колшанский// Методы интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: МИПИЯ им. М.Тореза, 1982. – С. 62-69.
 6. Курлянд З. Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності / З. Н. Курлянд. – Одеса, 1995. – 160 с.
 7. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколасвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
 8. Общевропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, преподавание, оценка. – Страсбург, Москва: Департамент современных языков, изд-во МГЛУ, 2003. – С. 5-26.
 9. Пассов Е. И. Концепция коммуникативного обучения иноязычной культуре в средней школе. – М., 1993. – 125 с.
 10. Стратегия модернизации содержания общего образования: Материалы для разработки документов по обновлению общего образования. – М.: 2001.
 11. Symposium on Key Competencies in Europe. Report of the Symposium. – Strasbourg, Council for Cultural Cooperation, 1997. – P. 12-33.
-